

ANCIENT IRANIAN STUDIES

پژوهشنامه ایرانیان باستان

میراث فرهنگی به مثابه پدیده اجتماعی: رویکردی نو در مطالعات تاریخی - فرهنگی پروژه‌های سدسازی
نویسنده (گان): فرزاد مافی، بابک شیخ بیکلو اسلام
منبع: پژوهشنامه ایران باستان، سال ۳، شماره ۱۰: ۱۰۹-۱۲۵.
گروه پژوهشی باستان‌کاوی تیسافرن

Cultural Heritage as a Social Phenomenon: A New Approach to Historical-Cultural Studies of Dam Construction Projects

Author(s): Farzad Mafi; Babak Shaikh Baikloo Islam

Source: Ancient Iranian Studies, July 2024, VOL. 3, NO. 10: 109-125.

Published by: Tissaphernes Archaeological Research Group

Stable URL:

<https://doi.org/10.22034/AIS.2024.442981.1081>

© 2024 The Author(s). Published by Tissaphernes Archaeological Research Group, Tehran, Iran. [Open Access](#).

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>), which permits non-commercial re-use, distribution,

and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited, and is not altered, transformed, or built upon in any way.

The ethical policy of Ancient Iranian Studies is based on the Committee on Publication Ethics (COPE) guidelines and complies with International Committee of Ancient Iranian Studies Editorial Board codes of conduct. Readers, authors, reviewers and editors should follow these ethical policies once working with Ancient Iranian Studies. The ethical policy of Ancient Iranian Studies is liable to determine which of the typical research papers or articles submitted to the journal should be published in the concerned issue. For information on this matter in publishing and ethical guidelines please visit www.publicationethics.org.

Cultural Heritage as a Social Phenomenon: A New Approach to Historical-Cultural Studies of Dam Construction Projects

Farzad Mafi¹ ; Babak Shaikh Baikloo Islam²

Abstract

Development in the contemporary world is based on the preservation of social and environmental wealth with the aim of meeting the needs of the present without risking the facilities and comfort of future generations. This attitude originated from the culture of sustainability, which has formed the concept of sustainable development based on the three pillars of economic, social, and environmental sustainability. Preserving cultural heritage plays an important role in sustainable development, because it not only helps preserve cultural identity, strengthen nationalism, establish the link between generations, and give meaning to social life, but also brings economic benefits to local communities. Great developmental projects, especially water resource management such as the construction of dams and water supply networks, if cultural heritage is neglected, it is considered a serious threat to this national wealth, which can be neutralized largely with corporate social responsibility. This article examines the importance of social responsibility with regard to water resource management projects for the purpose of cultural heritage protection because the existing experiences show that this issue is generally neglected in social studies related to these projects.

Keywords: Sustainability; Cultural Heritage; Social Responsibility; Water Resource Management.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

¹ Assistant Professor, Department of Archaeology, Faculty of Humanities, Abhar Branch, Islamic Azad University, Abhar, Iran.

² Department of History and Archaeology, Faculty of Social Sciences and Humanities, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran (Corresponding Author). babak.bagloo@yahoo.com

Article info: Received: 12 February 2024 | Accepted: 31 March 2024 | Published: 1 July 2024

Citation: Mafi, Farzad; Shaikh Baikloo Islam, Babak., (2024). "Cultural Heritage as a Social Phenomenon: A New Approach to Historical-Cultural Studies of Dam Construction Projects". *Ancient Iranian Studies*, Vol. 3 (9): 131-142.

<https://doi.org/10.22034/AIS.2024.442981.1081>

Introduction

In recent years, the task of protecting cultural heritage has been defined beyond the authority of governmental organizations and other actors. Undoubtedly, as a cross-border joint responsibility, it requires a coordinated and comprehensive effort from all stakeholders (Dourou & Toce, 2021; Araoz, 2011). Meanwhile, corporate entities play an effective role in preserving cultural heritage with novel initiatives. Studies show that, in the complex relationship between cultural heritage and sustainable development, the protection of heritage assets can lead to wider socioeconomic benefits (Murzyn-Kupisz, 2012; Starr, 2013; Nocca, 2017). Considering that the construction of large dams can lead to the destruction, damage, and incalculable losses to cultural resources, from local communities to the world heritage works, cultural heritage management must supervise these matters, and reduce potential threats by developing and implementing protection standards and regulations. The loss of a society's cultural heritage causes instability, alienation, weakening of the sense of security and integrity, and as a result, disruption in the functioning of society members and the education of future generations, which incur long-term negative consequences. Therefore, according to Article 27 of the Universal Declaration of Human Rights, irreparable damage to cultural resources of a society is considered a violation of human rights (Brandt & Hassan, 2000; Drazewska, 2018).

This article examines the importance of social responsibility in the field of cultural heritage protection, which is

practically impossible without the sustainable culture in a society. Therefore, first of all, it is necessary to examine the culture of sustainability and the various elements of sustainable development. This general understanding can explain the existing limitations in the country and at the same time clarify the path of development for sustainable culture. Our main problem is the neglect of cultural heritage preservation in social studies on water resource management projects in the country.

Culture of Sustainability and Sustainable Development

A truly sustainable society meets the needs of the present without compromising the capacity and well-being of future generations. The practices of such a society are in harmony with nature and strive to maintain a balance in its social, economic, and environmental considerations while taking steps toward long-term resilience and well-being for all its members (Gladwin *et al.*, 1995; Kuhlman & Farrington, 2010). Such a society initiates development in sustainable ways and this process is supported by citizens who think and act according to the code of conduct of a culture of sustainability (Robin & Poon, 2009).

Sustainable development emphasizes positive developments based on the social, economic, and environmental factors. The main themes of sustainable development include economic growth, environmental protection, and social equity (Taylor, 2016). Based on this, it can be argued that the concept of sustainable development is based on the three pillars

of economic sustainability, social sustainability, and environmental sustainability (Mensah, 2019).

Discussion

Examining the target community in terms of opportunities, threats, and needs is the primary duty of all organizations and stakeholders related to humans and the environment. To achieve the goals, it is necessary to carry out all planning and executive activities from this point of view and based on a broad and logical evaluation of various socio-cultural and environmental consequences. Therefore, before any construction and developmental measures, the preparation and implementation of comprehensive social and environmental research plans parallel to technical and economic study is of great importance, because through this, it is possible to prevent the occurrence of various threats and costs or to reduce them significantly (Purvis *et al.*, 2019; Vanclay, 2003).

Cultural Heritage and Social Responsibility

The cultural heritage of every nation, as irreplaceable works, represents aspects of genius and creativity and memories of the creations of predecessors of that nation over thousands of years. Identifying and protecting these old works plays a major role in shaping the cultural identity of nations (Avarzamani, 1999). According to Varjavand (1989), cultural heritage is a sign of the history of a culture and a nation, and the spirit of that society assumes an eternal aspect in its existence. Cultural heritage has important func-

tions for every society, which can be mentioned as follows: (1) Preserving cultural identity, (2) Strengthening nationalism, (3) Connecting generations, and (4) Giving meaning to social life (Panjepour *et al.*, 2015). Cultural heritage is like strong glue can connect all parts and pillars of society as well as past generations to the future like a bridge.

The concept of corporate social responsibility is related to spiritual and moral issues related to the company's decision-making and behavior. The discussion is about the responsibilities that companies have concerning the social effects of their activities. Corporate social responsibility is related to complex issues such as environmental protection, human resource management, health and safety at work, relations with local communities, and relations with suppliers and consumers. Today's dominant concept of social responsibility suggests that companies voluntarily integrate social and environmental concerns into their operations and interactions with stakeholders (Branco & Rodrigues, 2006).

The social responsibility of companies, especially the management of water resources, is very sensitive and important to cultural heritage due to huge construction activities, destruction, and extensive excavation. Cultural heritage, both material and spiritual, in itself is a part of the social structure of a society. Therefore, any change in the structure and context of society leaves sometimes irreparable effects on the body of cultural heritage. Water resource management projects, especially dam construction and large water transfer projects, mainly

pose threats to cultural heritage. During the implementation of these projects, inevitably, many ancient places and buildings are destroyed. This is not only a great loss, but also an incalculable loss to the present and future generations.

Conclusion

Social responsibility is based on a culture of sustainability existence of which guarantees the protection of the national wealth and the environment of any society. In developmental projects related to water resource management, such as the construction of dams, irrigation networks, and water channels, ancient sites, and historical places are seriously threatened due to the volume of construction activities and massive excavations. In such a situation, only the social responsibility of the operating companies can prevent the destruction and damage to

cultural works. The cultural heritage of any society is an invaluable spiritual and material wealth and plays a vital role in maintaining cultural identity, strengthening nationalism, creating a bond between generations, and giving meaning to social life. Therefore, it is necessary to carry out construction activities with more consideration in order to protect these valuable monuments. In addition, since the existence of these works has the potential to generate income, it is not reasonable to carelessly destroy this national wealth to meet some current needs, because it deprives future generations of their benefits. Therefore, in line with this goal, development companies must focus on effective social responsibility, tasks and programs based on the culture of sustainability and sustainable development, so that development threats are minimized.

میراث فرهنگی به مثابه پدیده اجتماعی: رویکردی نو در مطالعات تاریخی - فرهنگی پروژه‌های سدسازی

فرزاد مافی^۱ (iD)، بابک شیخ بیکلو اسلام^۲ (iD)

چکیده

توسعه در جهان امروز بر پایه حفظ ثروت‌های اجتماعی و زیست‌محیطی پیش می‌رود تا نیازهای زمان حال را بدون به خطر انداختن امکانات و آسایش نسل‌های آینده برطرف سازد. این طرز نگرش برخاسته از فرهنگ پایداری است که مفهوم توسعه پایدار مبتنی بر سه رکن پایداری اقتصادی، اجتماعی و محیطی را شکل داده است. حفظ میراث فرهنگی در توسعه پایدار نقش مهمی دارد، زیرا نه تنها به حفظ هویت فرهنگی، تقویت ملی‌گرایی، پیوند بین نسل‌ها و معنابخشی به حیات اجتماعی کمک می‌کند، بلکه منافع اقتصادی نیز به همراه دارد که می‌تواند جوامع محلی را منتفع سازد. پروژه‌های توسعه‌ای، به‌طور خاص طرح‌های مدیریت منابع آب، مانند احداث سد و شبکه‌های آبیاری و زهکشی، در صورت بی‌توجهی به میراث فرهنگی، یک تهدید جدی برای این ثروت ملی محسوب می‌شوند که با مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکتی می‌توان تا اندازه زیادی آن را خنثی کرد. این مقاله به بررسی اهمیت مسئولیت‌پذیری اجتماعی در پروژه‌های مدیریت منابع آب به‌منظور حفاظت از میراث فرهنگی می‌پردازد، زیرا تجارب موجود نشان می‌دهد، عموماً این موضوع در مطالعات اجتماعی مرتبط با طرح‌های مذکور مغفول مانده است.

واژه‌های کلیدی: پایداری، میراث فرهنگی، مسئولیت اجتماعی، مدیریت منابع آب.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

^۱. استادیار گروه باستان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، واحد اهر، دانشگاه آزاد اسلامی، اهر، ایران.

^۲. گروه تاریخ و باستان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران (نویسنده مسئول) babak.bagloo@yahoo.com

مشخصات مقاله: تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۱/۲۳ | تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱/۱۲ | تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۴/۱۱
استناد: مافی، فرزاد؛ شیخ بیکلو اسلام، بابک. (۱۴۰۳). "میراث فرهنگی به‌مثابه پدیده اجتماعی: رویکردی نو در مطالعات تاریخی - فرهنگی پروژه‌های سدسازی". پژوهشنامه ایران باستان، سال ۳، شماره ۱۰: ۱۰۹-۱۲۵.

مقدمه

(2011). در این میان، نهادهای شرکتی با ابتکارات مسئولیت اجتماعی در جهت حفظ میراث فرهنگی نقش مؤثری دارند. مطالعات نشان می‌دهد، در رابطه پیچیده بین میراث فرهنگی و توسعه پایدار، حفاظت از دارایی‌های میراث می‌تواند به مزایای اجتماعی-اقتصادی گسترده‌تری منجر شود (Murzyn-Kupisz, 2012; Starr, 2013; Noc-ca, 2017). نظر به اینکه احداث سدهای بزرگ می‌تواند منجر به تخریب، خسارت و زیان‌های غیرقابل محاسبه منابع فرهنگی، از زیارتگاه‌های جوامع محلی گرفته تا آثار میراث جهانی شود، لازم است تا مدیریت میراث فرهنگی در پیشبرد این امور نظارت داشته و با تدوین و اجرای معیارها و آیین‌نامه‌های حفاظتی از تهدیدهای احتمالی بکاهد. از دست رفتن میراث فرهنگی یک جامعه سبب ایجاد بی‌ثباتی، از خودبیگانگی، تضعیف احساس امنیت و یکپارچگی و در نتیجه، اختلال در عملکرد اعضای جامعه و تربیت نسل‌های آینده می‌شود که پیامدهای منفی طولانی مدتی به همراه دارد. بنابراین، طبق ماده ۲۷ اعلامیه جهانی حقوق بشر، آسیب جبران‌ناپذیر به منابع فرهنگی یک جامعه، به منزله نقض حقوق بشر آنها محسوب می‌شود (Brandt & Hassan, 2000; Drazew-ska, 2018).

این مقاله به بررسی اهمیت مسئولیت‌پذیری اجتماعی در زمینه حفاظت از میراث فرهنگی می‌پردازد که بدون وجود فرهنگ پایدار در جامعه در عمل امکان‌پذیر نیست. بنابراین، لازم است تا فرهنگ پایداری و ارکان مختلف توسعه پایدار بررسی شود. این شناخت کلی می‌تواند محدودیت‌های موجود در کشور را توضیح دهد و هم‌زمان، مسیر رشد فرهنگ پایداری را روشن نماید. مسئله اصلی ما بی‌توجهی به موضوع حفظ میراث فرهنگی در مطالعات اجتماعی طرح‌های مدیریت منابع آب در کشور است.

به مجموعه سنت‌ها، باورها، ارزش‌ها، علوم، مصنوعات، رژیم غذایی، نوع پوشش و رفتارهای یک جامعه که از نسلی به نسل بعد انتقال می‌یابند، فرهنگ گفته می‌شود (Schaefer, 2002). به بیان دیگر، فرهنگ، کلیت نظام معیشتی مردم یک جامعه است که در پاسخ به چالش‌های محیطی و برآورده کردن نیازهای خود به وجود آورده‌اند، چیزی که به هنجارها و شیوه‌های سازماندهی اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، زیبایی‌شناختی و مذهبی آنها نظم و معنا می‌بخشد و بدین ترتیب، آن جامعه را از همسایگان و جوامع دیگر متمایز می‌سازد (Nwegbu et al., 2011). فرهنگ همچون ارثیه‌ای است که به نسل‌های آینده منتقل می‌شود. این میراث شامل آثار هنری، ساختمان‌های تاریخی، متون ادبی، آیین‌ها و رسوم، موسیقی سنتی و دیگر عناصر مهمی است که تاریخ و فرهنگ یک جامعه را شکل داده‌اند و همچنان تأثیرگذاری دارند. میراث فرهنگی ملینه‌ای از هویت یک ملت است که از قرن‌ها تاریخ، سنت‌ها و دستاوردهای هنری بافته شده است. این نشان‌دهنده ماهیت یک جامعه است که ارزش‌ها، باورها و حافظه جمعی آن را منعکس می‌کند. در عصری که با جهانی شدن و مدرنیزاسیون سریع شناخته می‌شود، حفظ این میراث نه تنها برای دولت‌ها، بلکه برای افراد، شرکت‌ها و جوامع به‌عنوان یک تعهد حیاتی ضرورت دارد (Endong, 2018; Nepravishtha, 2018; Folorunso, 2021; Al-Hammadi & Alkaabi, 2021).

در سال‌های اخیر، وظیفه حفاظت از میراث فرهنگی، فراتر از حوزه اختیارات سازمان‌های دولتی و سایر کنشگران تعریف شده است. این بی‌تردید به‌عنوان یک مسئولیت مشترک فرامرزی، نیازمند تلاش هماهنگ و همه‌جانبه از سوی همه ذی‌نفعان است (Dourou & Toce, 2021; Araoz,

مبانی نظری فرهنگ پایداری

موارد نمی‌تواند توجه به فرهنگ پایداری را در اولویت‌های خود قرار دهد.

۳) سیاست و حکمرانی: سیاست‌گذاری‌ها و مقررات دولتی می‌توانند رشد فرهنگ پایداری را تقویت و یا تضعیف کنند. سیاست‌ها، مشوق‌ها و آیین‌نامه‌های حمایتی قادرند شیوه‌ها و نوآوری‌های پایداری را در بخش‌های مختلف مانند انرژی، کشاورزی و حمل‌ونقل ترویج کنند.

۴) آموزش و آگاهی: سطح آموزش و آگاهی در یک جامعه نقش اساسی در پرورش فرهنگ پایداری ایفا می‌کند. برنامه‌های آموزشی و کارزارهای آگاهی عمومی می‌توانند شهروندان را درباره اهمیت پایداری آگاه کنند و آنها را برای انتخاب‌های آگاهانه در خصوص حفظ میراث فرهنگی و محیط زیست توانمند سازند. بنابراین، تمرکز بر بالابردن سطح آگاهی در جامعه نتایج چشمگیرتری به همراه خواهد داشت.

۵) ارزش‌های فرهنگی: هنجارها و ارزش‌های فرهنگی بر رفتارها و اولویت‌های اجتماعی تأثیر می‌گذارند. جوامعی که به مراقبت از محیط زیست، حفاظت از میراث فرهنگی و مسئولیت اجتماعی در قبال آن‌ها اهمیت می‌دهند، به احتمال زیاد، با انعطاف‌پذیری بیشتری شیوه‌های پایداری را به‌عنوان بخشی از هویت فرهنگی خود می‌پذیرند.

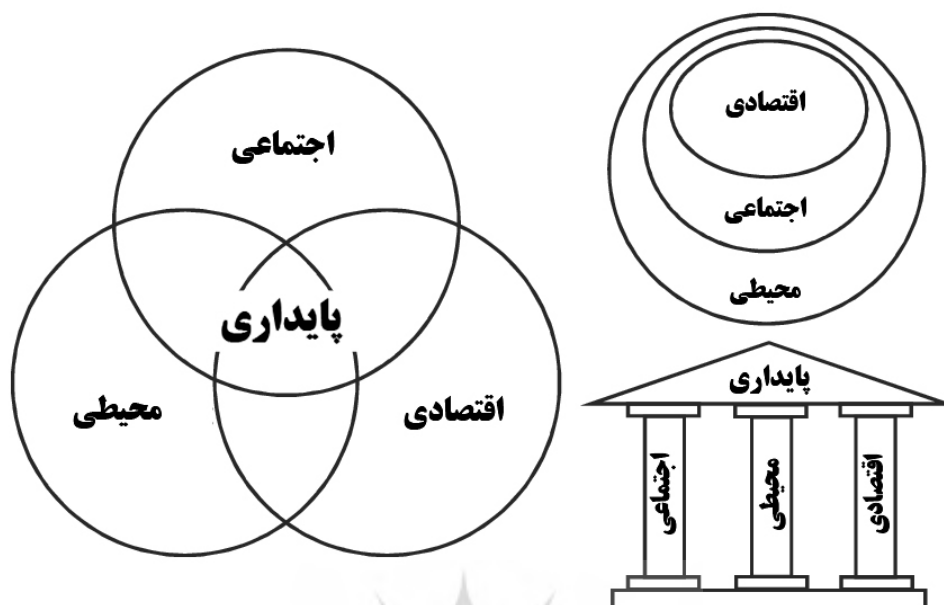
۶) توسعه فناوری: این قبیل پیشرفت‌ها می‌توانند راه‌حلی را برای زندگی پایدار ارائه دهند، مانند منابع انرژی تجدیدپذیر، سیستم‌های حمل‌ونقل کارآمد و فناوری‌های کاهش زباله. دسترسی به این نوآوری‌ها قادر است، رشد فرهنگ پایداری را تسریع کند (Mensah, 2019; Des-
sein et al., 2015; Vivien, 2008).

در نتیجه، رشد فرهنگ پایداری یک مفهوم همگانی نیست، بلکه فرآیندی پویا است که با شرایط منحصربه‌فرد هر جامعه در ارتباط است. تأثیر متقابل عوامل ذکر شده و مشارکت فعال افراد

جامعه واقعاً پایدار، جامعه‌ای است که نیازهای زمان حال را بدون به خطر انداختن ظرفیت و رفاه نسل‌های آینده خود مرتفع سازد. اعمال چنین جامعه‌ای در هماهنگی با طبیعت است و تلاش می‌کند تا ضمن حفظ تعادل در ملاحظات اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی خود، در مسیر تاب‌آوری و رفاه طولانی‌مدت برای همه اعضایش گام بردارد (Gladwin et al., 1995; Kuhlman & Farrington, 2010). چنین جامعه‌ای توسعه را به روش‌های پایدار آغاز می‌کند و این روند توسط شهروندانی پشتیبانی می‌شود که براساس آیین رفتاری فرهنگ پایداری فکر و عمل می‌کنند (Robin & Poon, 2009). با این توضیح، می‌توان دریافت که رشد فرهنگ پایدار در هر جامعه به شرایطی بستگی دارد که برخی از مهم‌ترین آنها در ادامه آمده است.

۱) شرایط محیطی: محیط طبیعی نقش مهمی در شکل‌گیری فرهنگ پایداری دارد. جوامع با منابع طبیعی فراوان ممکن است رویکردهای متفاوتی برای پایداری در مقایسه با جوامعی که با کمبود منابع یا تخریب محیط زیست مواجه هستند، داشته باشند. آگاهی زیست‌محیطی و در دسترس بودن منابع تجدیدپذیر بر اتخاذ شیوه‌های سازگار با محیط زیست تأثیر می‌گذارد.

۲) زمینه اقتصادی: شرایط اقتصادی، از جمله سطح درآمد، فرصت‌های شغلی و دسترسی به منابع، به‌طور زیادی بر توانایی جامعه برای پذیرش پایداری تأثیر می‌گذارد. ثبات اقتصادی می‌تواند سرمایه‌گذاری در فناوری‌ها و شیوه‌های پایداری را تسهیل کند، درحالی‌که نابرابری‌ها و نوسان‌های بزرگ اقتصادی در جامعه سبب محدودیت‌های گسترده می‌شود. به بیان دیگر، جامعه‌ای که از لحاظ اقتصادی تأمین نیست، در بسیاری از

تصویر ۱. سمت چپ: نمایش معمول پایداری به شکل سه دایره متقاطع. سمت راست: مدل ستونی و رویکرد دایره‌های متحد‌المركز (Purvis et al., 2019: 682, fig. 1)

Fig. 1. Left: Typical Representation of Stability in the Form of Three Intersecting Circles. Right: Columnar Model and Concentric Circles Approach

فرضیه‌های اقتصادی سنتی ضرورت یافته است (Basiago, 1996, 1998; Du & Kang, 2016).

مفهوم پایداری اقتصادی از همین واقعیت برخاسته است. پایداری اقتصادی مستلزم نظام تولیدی است که میزان مصرف کنونی را بدون به خطر انداختن نیازهای آینده تأمین کند (Lobo et al., 2015). در این راستا، لازم است، درحالی‌که تصمیمات به عادلانه‌ترین و از نظر مالی، صحیح‌ترین روش ممکن اتخاذ می‌شود، جنبه‌های گوناگون پایداری نیز در نظر گرفته شود (Zhai & Chang, 2019).

پایداری اجتماعی

پایداری اجتماعی مفاهیمی مانند برابری، توانمندسازی، دسترسی به منابع، مشارکت و هویت فرهنگی را دربرمی‌گیرد (Daly, 1992). بر طبق این مفهوم، مردم اهمیت دارند زیرا توسعه در مورد مردم است (Benaim et al., 2008).

است که می‌تواند جوامع و سیاستگذاران را به سوی خلق آینده‌ای پایدارتر سوق دهد.

ارکان توسعه پایدار

توسعه پایدار به تحولات مثبت مبتنی بر عوامل اجتماعی، اقتصادی و محیطی تأکید دارد. موضوعات اصلی توسعه پایدار شامل رشد اقتصادی، حفاظت از محیط زیست و برابری اجتماعی است (Taylor, 2016). بر این اساس، می‌توان استدلال کرد که مفهوم توسعه پایدار بر سه رکن پایداری اقتصادی، پایداری اجتماعی و پایداری محیطی استوار است (Mensah, 2019) (تصویر ۱).

پایداری اقتصادی

با آگاهی از اینکه منابع طبیعی نامحدود نیستند و همه آنها قابلیت تجدید ندارند، بازنگری در

بحث

بررسی جامعه هدف از نظر فرصت‌ها، تهدیدها و نیازمندی‌ها، وظیفه اولیه همه سازمان‌ها و شرکت‌های مرتبط با انسان و محیط است. در واقع، در راستای تحقق اهداف، ضرورت دارد تا همه برنامه‌ریزی‌ها و فعالیت‌های اجرایی از این منظر و براساس ارزیابی گسترده و منطقی پیامدهای گوناگون اجتماعی-فرهنگی و زیست‌محیطی انجام شود. بنابراین، پیش از هرگونه اقدام عمرانی و توسعه‌ای، تهیه و اجرای طرح‌های جامع تحقیقاتی اجتماعی و محیطی موازی با پژوهش‌های فنی و اقتصادی از اهمیت والایی برخوردار است چون بدین وسیله می‌توان از بروز انواع تهدیدها و تحمیل بسیاری از هزینه‌ها جلوگیری کرد یا آنها را به‌طور زیادی کاهش داد (Purvis et al., 2019; Vanclay, 2003).

طرح‌های عمرانی و تأثیرات اجتماعی

اهمیت احداث زیرساخت‌ها به‌منظور افزایش سطح کیفیت، اطمینان و رفاه زندگی مردم بر کسی پوشیده نیست (Aarseth et al., 2011) ولی پروژه‌های توسعه و عمران، در اینجا به‌طور ویژه طرح‌های مدیریت منابع آب مانند سدسازی، انتقال آب، شبکه‌های آبیاری و زهکشی و غیره، در بسیاری از موارد به‌طور مستقیم بر معیشت ساکنان چندین مرکز مسکونی تأثیر می‌گذارند. بنابراین، طرح‌های مزبور به‌غیر از اثرات نامطلوب زیست‌محیطی، می‌تواند تأثیرات اجتماعی و فرهنگی وسیع و عمیقی داشته باشد. از بین رفتن زیستگاه بسیاری از جانوران، مراتع و زمین‌های کشاورزی، ایجاد بیکاری و بروز مشکلات اقتصادی، مهاجرت اجباری مردم، افزایش بیماری‌ها و اختلالات روانی، رشد نارضایتی اجتماعی در مقیاس منطقه‌ای و درنهایت، تهدید امنیت ملی از تبعات مستقیم، غیرمستقیم و بالقوه

پایداری اجتماعی اساساً به معنی نوعی سازماندهی اجتماعی در مسیر کاهش فقر است که البته باید بر مبنای منابع زیست‌محیطی و اقتصادی جامعه پیش رود (Littig & Griefler, 2005; Kumar et al., 2018). اما، برخلاف نظام‌های زیست‌محیطی و اقتصادی که در آنها جریان‌ها و چرخه‌ها به‌راحتی قابل مشاهده هستند، پویایی‌های درون نظام اجتماعی بسیار پیچیده و ناملموس هستند و به‌سادگی قابلیت طراحی ندارند (Benaim et al., 2008; Saner et al., 2020). درک ماهیت این سازوکارها از دیدگاه سیستمی برای پایداری اجتماعی اهمیت زیادی دارد (Lv, 2018). با همه تفاسیر، پایداری اجتماعی به معنی اطمینان از برآورده شدن نیازهای همه نیست، بلکه هدف آن فراهم کردن شرایطی است که همه در صورت تمایل، توانایی تحقق نیازهای خود را داشته باشند (Kolk, 2016).

پایداری محیطی

پایداری محیطی به یکپارچگی اکوسیستم و ظرفیت تحمل محیط طبیعی مربوط می‌شود (Brodhag & Talière, 2006). مفهوم این است که منابع طبیعی نباید سریع‌تر از آنچه می‌توان دوباره تولید کرد، برداشت شود، درحالی‌که زباله‌ها نباید سریع‌تر از آنچه می‌توانند توسط محیط جذب شوند، منتشر شوند (Diesendorf, 2000; Evers, 2018). تلاش برای توسعه بی‌رویه، تقاضاهای بیشتری را بر نظام زمین تحمیل می‌کند که موجب فشار بیشتر بر محدودیت‌های زمین می‌شود (Mensah, 2019). امروز مسئله مهم گرمایش زمین و تغییر اقلیم ناشی از آن که بر زیست‌بوم‌ها و تنوع زیستی اثرات زیادی می‌گذارد (IPCC, 2023)، موضوع پایداری محیطی را بیش از پیش برجسته کرده است.

تصویر ۲. تصویر هوایی سد کبیر چابهار

Fig. 2. Aerial Photo of Kahir Chababhar Dam

طرح‌های توسعه‌ای و عمرانی محسوب می‌شوند. بنابراین، ضرورت دارد که پیش از هرگونه دستکاری در وضعیت محیط و معیشت جوامع، ارزیابی و تخمین دقیقی از تأثیرات، فرصت‌ها و تهدیدهای احتمالی به عمل آید (رمضانی کیاسج محله و همکاران، ۱۳۹۸؛ ملک‌زاده و میرک‌زاده، ۱۳۹۳؛ فاضلی، ۱۳۸۹) (تصویر ۲).

میراث فرهنگی و مسئولیت اجتماعی

میراث فرهنگی به همه آثار و بقایای به‌جا مانده از فعالیت‌های انسانی در دوره‌های گذشته اطلاق می‌شود که شامل آثار معماری و هنری (مشهود و یا زیر خاک یا آب)، سنگ‌نبشته‌ها، نقش‌برجسته‌ها، انواع مصنوعات و فن‌آوری‌های پیشینیان همچون ادوات شکارگری، کشاورزی، دامپروری، صنعتی، تغذیه، ارتباطات، آبیاری و آب‌رسانی است (لاله، ۱۳۷۸). میراث فرهنگی هر ملت، به‌عنوان آثاری بی‌جایگزین، نمایانگر جنبه‌هایی از نبوغ و خلاقیت و یادمان‌هایی از آفریده‌های پیشینیان آن ملت طی هزاران سال است. شناسایی و حفاظت

از این آثار قدیمی و گاه بسیار کهن در شکل دادن به هویت فرهنگی ملت‌ها نقش عمده‌ای ایفا می‌کند (آورزمانی، ۱۳۷۸). بر طبق گفته ورجاوند (۱۳۶۸)، میراث فرهنگی یک ملت، نشانه‌هایی از تاریخ یک فرهنگ و یک ملت به شمار می‌رود که روح آن جامعه در وجود آنها جنبه جاودانی به خود می‌گیرد. او میراث فرهنگی را به مثابه کشتزاری بارور و سرمنشأ شکوفایی و بالندگی قلمداد می‌کرد، به طوری که منفعت کشور را در توجه خاص به آن می‌دید و عامل نجات میهن را در بازگشت به اصالت ایرانی و حفظ هویت فرهنگی و ملی می‌دانست (آریامنش، ۱۳۹۴). میراث فرهنگی کارکردهای مهمی برای هر جامعه دارد که می‌توان به موارد پیش رو اشاره کرد: ۱. حفظ هویت فرهنگی؛ ۲. تقویت ملی‌گرایی؛ ۳. پیوند میان نسل‌ها؛ ۴. معنابخشی به حیات اجتماعی (پنجه‌پور و همکاران، ۱۳۹۴). در واقع، میراث فرهنگی مانند چسب محکمی است که می‌تواند همه اجزاء و ارکان جامعه را به هم متصل کند و نسل‌های گذشته را مانند پلی به آینده پیوند دهد.

آشنایی و پیوند هرچه بیشتر مردم با آثار فرهنگی، باستانی و تاریخی، علاوه بر ایجاد حس غرور و افتخار، آنها را نسبت به سرزمین خود متعهد و متعلق می‌کند و در مقابل هجوم ارزش‌های مرتبط با جهانی‌شدن، از بی‌هویتی و گسست فرهنگی مصون می‌دارد. میراث فرهنگی کشورهایی مانند ایران با یک پیشینه بسیار کهن و ریشه‌دار، متعلق به تمام دنیا قلمداد می‌شود (پنجه‌پور و همکاران، ۱۳۹۴). بنابراین، وظیفه سنگینی برای حفاظت از این آثار بر دوش ماست.

موضوع حفاظت از میراث فرهنگی و برنامه‌ریزی برای آن پیشینه‌ای طولانی دارد. درحالی‌که رویکرد سنتی گذشته بیشتر بر اهداف حفاظتی یا پژوهشی استوار بوده است، اما طی چند دهه اخیر موازی با رشد بحران‌های شهرنشینی و رواج نظریه توسعه پایدار شهری، موضوع برنامه‌ریزی برای آثار تاریخی و فرهنگی وارد برنامه‌ریزی توسعه شده است. بنابراین، رویکردهای جدید شهرسازی نیز بر تقویت معیارها و ارزش‌های اجتماعی و فرهنگی و نیز تقویت نمادها و نشانه‌های هویت‌بخشی تاریخی و اجتماعی تأکید می‌کنند. در حفاظت از میراث فرهنگی دو رویکرد ایستا و پویا (فعال) مطرح است. در رویکرد پویا، حفاظت از آثار تاریخی صرفاً به معنای شناسایی و ثبت قانونی آثار، مرمت یا محصور کردن آثار و تعیین مجازات برای متخلفان نیست، بلکه مدیریت میراث فرهنگی بخشی از وظایف آمایش سرزمین و طرح‌های توسعه و عمران شهری و منطقه‌ای است. درواقع، حفاظت و بهره‌برداری از میراث فرهنگی مستلزم اعتدای کیفیت محیط زندگی و تقویت هویت اجتماعی است (مهدی‌زاده، ۱۳۸۴).

اجتماعی طرح‌های مدیریت منابع آب است، بنابراین، در اینجا بر آسیب‌شناسی مرتبط با پروژه‌های مذکور متمرکز می‌شویم. یکی از مهم‌ترین پیامدهای این قبیل طرح‌های توسعه‌ای، تهدید و تخریب میراث فرهنگی است. برای مثال، با آب‌گیری هر سد، محدوده وسیعی از زمین‌های کشاورزی و مراتع و همچنین مراکز مسکونی و جاده‌ها غرق می‌شود که در این میان، به‌طور مشهود یا غیرمشهود، محوطه‌ها و آثار باستانی و تاریخی نیز وجود دارند. به همین منظور، پیش از آب‌گیری سدها، در این محدوده‌ها کوش‌های نجات‌بخشی انجام می‌شود ولی درنهایت، بسیاری از آثار معماری و محوطه‌های استقرار قدیمی به زیر آب خواهند رفت. اما، به‌غیر از این تهدید، در اثر فعالیت‌های عمرانی وابسته به پروژه، مانند احداث مسیرهای دسترسی و یا جاده‌های جدید، همچنان امکان تخریب آثار و محوطه‌های باستانی وجود دارد. به‌نظر می‌رسد، این مسئله جزء جدایی‌ناپذیر فعالیت‌های عمرانی محسوب می‌شود. بنابراین، در راستای توسعه پایدار، ضرورت دارد تا هرگونه پروژه‌ای که با خاکبرداری‌های عظیم همراه است، زیر نظر کارشناسان میراث فرهنگی انجام شود. شایان ذکر است، یکی از نگارندگان (شیخ بیگلر) در هنگام بررسی کنارگذر تهران (چرمشهر-آبیک) پیش از بهره‌برداری، به‌طور اتفاقی در کنار یک جاده دسترسی در اوایل اتوبان مذکور، نزدیک چرمشهر و همچنین، در حدود کیلومتر ۲۰ اتوبان آجرهای دوره ساسانی را در میان توده‌های انباشته شده خاک یافت که مشخص نبود مربوط به کجا بودند ولی به‌طور قطع از تخریب آثار باستانی حداقل ۱۵۰۰ ساله حکایت داشتند (مصدقی امینی، ۱۳۹۵).

مسئولیت‌پذیری اجتماعی

مفهوم مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت به مسائل

تهدیدهای توسعه

با توجه به اینکه این تحقیق مربوط به اثرات

عمدتاً تهدیداتی را متوجه میراث فرهنگی می‌کند. حین اجرای این پروژه‌ها، به ناگزیر، بسیاری از اماکن و ابنیه باستانی از بین می‌روند. این نه تنها یک خسارت بزرگ است، بلکه زیان غیرقابل محاسبه‌ای است که متوجه نسل کنونی و آیندگان می‌شود. نابودی محوطه‌های باستانی از لحاظ مطالعاتی، فرهنگی و اقتصادی، هم در مقیاس محلی و هم کشوری و حتی گاهی جهانی، یک خسران جبران‌ناپذیر است. مسئولیت اجتماعی در این حوزه، غیر از تأمین اسکان، اشتغال و امکانات اولیه و رفاهی جوامع درگیر پروژه، حفظ کردن میراث فرهنگی در معرض تهدید (تا جای امکان) است. به بیان دیگر، میراث فرهنگی باید یکی از دغدغه‌های مهم متولیان مطالعات اجتماعی طرح‌های عمرانی مدیریت منابع آب باشد. این در حالی است که مروری بر تجارب موجود نشان می‌دهد، عموماً این موضوع در مطالعات مذکور مغفول مانده است. چنانچه ذکر شد، میراث فرهنگی نه تنها به حفظ هویت فرهنگی و تقویت ملی‌گرایی کمک می‌کند، بلکه در سراسر دنیا به‌عنوان یک منبع اقتصادی مهم در حوزه صنعت گردشگری محسوب می‌شود. بنابراین، ضرورت دارد تا برای شرکت‌های عمرانی روشن شود که اهمیت میراث فرهنگی از لحاظ اقتصادی برای کشور کمتر از طرح‌های توسعه‌ای نیست.

موضوع مهم دیگر این است که هر اثر فرهنگی - تاریخی یک پدیده منحصربه‌فرد و تکرار نشدنی است و بنابراین، تهدید یا تخریب یا نابودی آن عملاً قابل جبران نیست، زیرا نمی‌توان همانند آن را بازسازی کرد یا نمونه مشابه آن را جایگزین کرد. به‌عنوان مثال، در خصوص گونه‌های گیاهی در معرض خطر در یک طرح عمرانی می‌توان با کشت و تکثیر آنها در مناطق پیرامونی طرح، به نوعی، جبران خسارت کرد، اما یک محوطه باستانی یا یک بنای تاریخی به هیچ عنوان قابل

معنوی و اخلاقی مرتبط با تصمیم‌گیری و رفتار شرکت مربوط می‌شود. بحث بر سر مسئولیت‌هایی است که شرکت‌ها در رابطه با تأثیرات اجتماعی فعالیت‌هایشان دارند. مسئولیت اجتماعی شرکت با موضوعات پیچیده‌ای مانند حفاظت از محیط‌زیست، مدیریت منابع انسانی، سلامت و ایمنی در محل کار، روابط با جوامع محلی و روابط با تأمین‌کنندگان و مصرف‌کنندگان مرتبط است. مفهوم غالب امروزی مسئولیت‌پذیری اجتماعی نشان می‌دهد که شرکت‌ها به‌طور داوطلبانه نگرانی‌های اجتماعی و زیست‌محیطی را در عملیات‌ها و تعاملات خود با ذی‌نفعان ادغام می‌کنند (Branco & Rodrigues, 2006). شرکت‌ها در اقتصاد جهانی امروز، محترم شمردن حقوق بشر، پاسخ‌گویی اجتماعی و محیطی، نظارت اخلاقی و بهبود کیفیت خدمات، فرآیند کاری، محصولات و روابط را از وظایف خود می‌دانند. انجام مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها در اقتصاد جهانی مستلزم تنظیم فعالیت‌های آن‌ها با انتظارات اجتماعی، اقتصادی و محیطی ذی‌نفعان است. ضرورت دارد تا دولت، شرکت و جامعه فعالیت‌های خود را در ارتباط بسیار نزدیکی با یکدیگر پیش ببرند تا بتوانند نسبت به حقوق بشر پاسخگو باشند (خواجوی و اعتمادی جوریابی، ۱۳۹۴).

مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها، به‌ویژه مدیریت منابع آب، به‌دلیل حجم عظیم فعالیت‌های عمرانی، تخریب و خاکبرداری گسترده، در قبال میراث فرهنگی بسیار حساس و مهم است. میراث فرهنگی، اعم از میراث مادی و معنوی، فی‌الذمه بخشی از ساختار اجتماعی یک جامعه است. بنابراین، هر تغییری در ساختار و بافتار جامعه، تأثیرات بعضاً جبران‌ناپذیری بر پیکره میراث فرهنگی برجای می‌گذارد. طرح‌های مدیریت منابع آب، به‌ویژه سدسازی و طرح‌های کلان انتقال آب

میراث فرهنگی متأثر از اجرای طرح‌های عمرانی مدیریت منابع آب انجام داد، عبارت‌اند از:

۱. مطالعه دقیق تا مستندسازی و معرفی موارد میراث فرهنگی مادی و معنوی و تکمیل نقشه باستان‌شناسی محدوده طرح و مناطق اطراف آن؛
۲. کمک به تشکیل پرونده ثبتی برای مکان‌ها و محوطه‌های بلافضل محدوده طرح با رویکرد ثبت در فهرست آثار ملی و در صورت شاخص بودن اثر، پیشنهاد ثبت در فهرست آثار جهانی یونسکو؛
۳. تشکیل موزه‌های تخصصی (موزه‌های باستان‌شناسی، مردم‌شناسی و ...) متشکل از آثار فرهنگی و تاریخی طرح مورد نظر؛
۴. پیشنهاد و اجرای طرح‌های گردشگری (با تأکید بر گردشگری فرهنگی) به منظور حفاظت و معرفی میراث فرهنگی و کمک به توسعه پایدار جوامع محلی؛
۵. پیشنهاد و اجرای طرح‌های حفاظت و مرمت از آثار موجود و باقی مانده در پیرامون طرح‌ها؛
۶. پیشنهاد و اجرای طرح‌های مطالعات تاریخی-فرهنگی و باستان‌شناسی جهت مطالعه و مستندسازی مکان‌ها و محوطه‌های خارج از محدوده طرح که با مکان‌های باستانی متأثر از طرح، افق فرهنگی یکسان دارند؛
۷. بازسازی و نمونه‌سازی از آثار شاخص از بین رفته یا آسیب دیده در حین عملیات عمرانی.

پراپند

مسئولیت‌پذیری اجتماعی مبتنی بر فرهنگ پایداری است. وجود این فرهنگ است که حفاظت از ثروت‌های ملی و زیست‌محیطی هر جامعه‌ای را تضمین می‌کند. در پروژه‌های توسعه‌ای مربوط به مدیریت منابع آب مانند احداث سد، شبکه‌های آبیاری و کانال انتقال آب، به دلیل حجم فعالیت‌های عمرانی و خاکبرداری‌های عظیم،

بازسازی نیست و اگر نمونه مشابه آن نیز ساخته شود، هیچ‌گونه ارزش تاریخی و فرهنگی نخواهد داشت. علاوه بر این، میراث فرهنگی بخشی از پیکره یک جامعه است و به‌عنوان یک سرمایه (اقتصادی و فرهنگی)، بخشی از دارایی‌ها و داشته‌های یک جامعه محسوب می‌شود. بنابراین، در یک برنامه‌ریزی جامع جهت توسعه اقتصادی پایدار در جوامع متأثر از اجرای طرح‌های عمرانی، استفاده از میراث فرهنگی در طرح‌های اقتصادی مبتنی بر گردشگری می‌تواند در توسعه پایدار اقتصادی و اجتماعی آن جوامع نقش مهمی ایفا کند.

با توجه به مجموع موارد پیش‌گفته، نگارندگان باور دارند که مقوله میراث فرهنگی یک سرفصل اساسی در مطالعات اجتماعی و خسارت مخزن طرح‌های عمرانی توسعه منابع آب است که متأسفانه در کشور ما تا حد زیادی مغفول مانده است. حال این سؤال پیش می‌آید که مهم‌ترین مسئولیت اجتماعی دستگاه‌های اجرایی متولی طرح‌های عمرانی آب چیست. در ابتدا لازم است بگوییم که مطالعات تاریخی-فرهنگی و باستان‌شناسی مرتبط با طرح‌های عمرانی کشورمان طبق مصوبه هیئت وزیران مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۴ بند ج ماده ۱۱۴ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور باید انجام پذیرد (زهی و همکاران، ۱۳۹۳). این مطالعات در بسیاری از شرکت‌های بزرگ از جمله شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران در دو مرحله انجام می‌شود: مرحله اول، بررسی و شناسایی باستان‌شناسی؛ مرحله دوم، کاوش‌های نجات‌بخشی باستان‌شناسی و در صورت ضرورت، انتقال، جابه‌جایی، مرمت و حفاظت آثار. این مطالعات بخشی از وظایف و مسئولیت‌های قانونی است که در قالب مسئولیت اجتماعی نمی‌گنجد.

برخی از مهم‌ترین اقداماتی که می‌توان در چهارچوب عمل به مسئولیت اجتماعی در قبال

فعالیت‌های عمرانی با ملاحظات بیشتری انجام شود. علاوه بر این، از آنجایی که وجود این آثار قابلیت درآمدزایی دارد، تخریب سهل‌انگارانه این ثروت ملی برای رفع برخی نیازهای کنونی معقول نیست، زیرا نسل‌های آینده را از مزایای آن‌ها محروم می‌سازد. بنابراین، در راستای این هدف لازم است تا شرکت‌های توسعه براساس فرهنگ پایداری و توسعه پایدار، بر روی وظایف و برنامه‌های مؤثر مسئولیت اجتماعی تمرکز داشته باشند تا تهدیدهای توسعه به حداقل برسد و مفهوم پایداری بر ستون‌های اصلی خود استوار گردد.

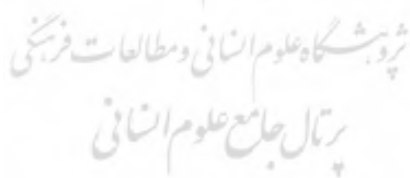
محوه‌های باستانی و اماکن تاریخی به‌طور جدی در معرض تهدید قرار می‌گیرند. در چنین وضعیتی فقط مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌های عامل می‌تواند از تخریب و آسیب دیدن آثار فرهنگی جلوگیری نماید. با توجه به اینکه میراث فرهنگی هر جامعه‌ای یک ثروت معنوی و مادی غیرقابل ارزش‌گذاری به شمار می‌رود و برای حفظ هویت فرهنگی، تقویت ملی‌گرایی، ایجاد پیوند میان نسل‌ها و معنابخشی به حیات اجتماعی نقش حیاتی دارد، بنابراین ضروری است تا برای محافظت از این یادمان‌های ارزشمند،

کتاب‌نامه | Bibliography

- آریامنش، شاهین. (۱۳۹۴). فرزند پرویز و ورجاوند ایران. در ارج ورجاوند: یادنامه استاد دکتر پرویز ورجاوند، به کوشش شاهین آریامنش. تهران: شرکت سهامی انتشار.
- Aryamanesh, Sh. (2015). The Victorious and Glorious Son of Iran. In S. Aryamanesh (ed.), *Arj-E-Varjāvand: Essays on the Archaeology, History & Culture of Iran, in Memorial Volume of Professor Parviz Varjāvand, 15-21*, Tehran: Publishing Company (In Persian).
- آورزمانی، فریدون. (۱۳۷۸). «نگاهی نو بر نقش برجسته‌های کهن»، نمایه پژوهش، ۳(۹۳-۱۰): ۴۷-۵۵.
- Avrazamani, F. (1999). "A new look at an old relief", *Research Profile*, 3(9-10): 47-55 (In Persian).
- پنجه‌پور، نسرين، معمار، ثریا، شیخ، حسن، معمار، ثریا. (۱۳۹۴). «بررسی نقش هویت دینی بر حفظ میراث فرهنگی در بین جوانان شهر اصفهان»، جامعه‌شناسی کاربردی، ۲۶(۳): ۱۷۳-۱۹۴. <https://doi.net.dor/20.1001.1.20085745.1394.26.3.10.8/r>
- Panjepour, N., Memar, S., Sheikh, S. H., & Memar, S. (2015). "Examining the Role of Religious Identity in the Preservation of Cultural Heritage among Youth in Isfahan, Iran", *Journal of Applied Sociology*, 26(3): 173-194 (In Persian). <https://doi.net/dor/20.1001.1.20085745.1394.26.3.10.8>
- خواجوی، شکرالله، اعتمادی جوریبی، مصطفی. (۱۳۹۴). «مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها و گزارشگری آن»، حسابداری سلامت، ۴(۲): ۱۰۴-۱۲۳. <https://doi.org/2015.1719.jha/10.30476/org>
- Khajavi, S., & Etemadi, M. (2015). "Corporate So-
- cial Responsibility and Its Reporting", *Journal of Health Accounting*, 4(2): 104-123 (In Persian). <https://doi.org/10.30476/jha.2015.1719>
- رمضانی کیاسج محله، رؤیا، امیری، محمد جواد، زبردست، لعبت. (۱۳۹۸). «ارزیابی اثرات اجتماعی طرح‌های توسعه بر جوامع محلی مطالعه موردی: طرح احداث بندر چمخاله»، نشریه جغرافیا و توسعه، ۷(۵۶): ۲۱۵-۲۳۲. <https://doi.org/10.22111/org.doi/2019.4888>
- Ramezani Kiasajmahaleh, R., amiri, M. J., & zebardast, L. (2019). "Social Impact Assessment of Development Projects on the Local Communities (Case Study: Chamkhaleh Port Construction Project)", *Geography and Development*, 17(56): 215-232 (In Persian). <https://doi.org/10.22111/gdij.2019.4888>
- زهی، نقی، محمدی، تراب، رضازاده، حسن. (۱۳۹۳). مجموعه قوانین و مقررات میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، جلد اول. تهران: پارلا.
- Zehi, N., Mohammadi, T., & Rezazadeh, H. (2014). *Collection of laws and regulations of cultural heritage, handicrafts and tourism*, Vol. 1. Tehran: Parla (In Persian).
- فاضلی، محمد. (۱۳۸۹). ارزیابی تأثیرات اجتماعی. تهران: انتشارات جامعه‌شناسان.
- Fazeli, M. (2010). *Social impact assessment*. Tehran: Sociologists Publications (In Persian).
- لاله، هایده. (۱۳۷۸). «باستان‌شناسی دوران معاصر ایران»، نمایه پژوهش، ۳(۹۳-۱۰): ۱۷-۲۷.
- Laleh, H. (1999). "Archaeology of contemporary Iran", *Research profile*, 3(9-10), 17-27 (In Persian).

- Dourou, E., & Toce, B. (2021). Culture without borders: Cultural heritage management for local and regional development. In *The Congress of Local and Regional Authorities*, 17 June 2021, 3rd sitting, Document CG(2021)40-22. Access on: <https://rm.coe.int/culture-without-borders-cultural-heritage-management-for-local-and-reg/1680a28883>
- Drazewska, B. (2018). "Hasankeyf, the Ili-su Dam, and the existence of "Common European Standards" on cultural heritage protection", *Santander Art and Culture Law Review*, 4(2): 89-120. <https://doi.org/10.4467/2450050XSNR18.020.10374>
- Du, Q., & Kang, J. T. (2016). "Tentative ideas on the reform of exercising state ownership of natural resources: Preliminary thoughts on establishing a state-owned natural resources supervision and administration commission", *Ji-angxi Social Science*, 6, 160.
- Endong, F. P. C. (2018). Culture and heritage preservation in an era of globalization and modernism: a comparative study of China and Nigeria. In *Handbook of research on heritage management and preservation* (pp. 320-339). IGI Global.
- Evers, B. A. (2018). Why adopt the sustainable development goals. *The case of multinationals in the Colombian coffee and extractive sector: Master Thesis Erasmus University Rotterdam*.
- Folorunso, C. A. (2021). "Globalization, cultural heritage management and the sustainable development goals in sub-Saharan Africa: The case of Nigeria", *Heritage*, 4(3): 1703-1715. <https://doi.org/10.3390/heritage4030094>
- Gladwin, T. N., Kennelly, J. J., & Krause, T. S. (1995). "Shifting paradigms for sustainable development: Implications for management theory and research", *Academy of Management Review*, 20(4): 874-907. <https://doi.org/10.5465/amr.1995.9512280024>
- IPCC (2023). *AR6 Synthesis Report: Climate Change 2023*. Access on: <https://www.ipcc.ch/report/sixth-assessment-report-cycle/>
- Kolk, A. (2016). "The social responsibility of international business: From ethics and the environment to CSR and sustainable development", *Journal of World Business*, 51(1): 23-34. <https://doi.org/10.1016/j.jwb.2015.08.010>
- Kuhlman, T., & Farrington, J. (2010). "What is sustainability?", *Sustainability*, 2(11): 3436-3448. <https://doi.org/10.3390/su2113436>
- Kumar, S., Raizada, A., & Biswas, H. (2014). "Prioritising development planning in the Indian semi-arid Deccan using sustainable livelihood security index approach", *International Journal of Sustainable Development & World Ecology*, 21(4): 332-345. <https://doi.org/10.1080/13504509.2014.886309>
- Littig, B., & Griessler, E. (2005). "Social sustainability: a catchword between political pragmatism and social theory", *International journal of sustainable development*, 8(1-2): 65-79. <https://doi.org/10.1504/IJSD.2005.007375>
- Lobo, M.-J., Pietriga, E., & Appert, C. (2015). An evaluation of interactive map comparison techniques. In *Proceedings of the 33rd Annual ACM Conference on Human Factors in Computing Systems - CHI'15* (pp.3573-3582). New York, USA: ACM Press.
- Ly, Z. M. (2018). "Research group. The implementation outline of the "Green Principle" in civil code", *China Law Sci*, 1, 7-8.
- Mensah, J. (2019). "Sustainable development: Meaning, history, principles, pillars, and implications for human action: Literature review", *Cogent social sciences*, 5(1): 1653531. <https://doi.org/10.1080/2331886.2019.1653531>
- Murzyn-Kupisz, M. (2012). "Cultural, economic and social sustainability of heritage tourism: issues and challenges", *Economic and Environmental Studies (E&ES)*, 12(2): 113-133. <https://hdl.handle.net/10419/93213>
- Nepravishta, F. (2018). The Fragility of Cultural Heritage in the Era of Globalization: Skanderberg Square Modernization. In *Conference: IFAU 2018-2nd International Forum on Architecture and Urbanism At: Dipartimento di Architettura-Università G. d'Annunzio-Pescara, Italy* (Vol. 1, pp. 9-151).
- Nocca, F. (2017). "The role of cultural heritage in sustainable development: Multidimensional indicators as decision-making tool", *Sustainability*, 9(10): 1882. <https://doi.org/10.3390/su9101882>
- Nwegbu, M. U., Eze, C. C., & Asogwa, B. E. (2011). Globalization of cultural heritage: Issues, impacts, and inevitable challenges for Nigeria. *Library Philosophy and Practice*, 1.
- Purvis, B., Mao, Y., & Robinson, D. (2019). "Three

- pillars of sustainability: in search of conceptual origins", *Sustainability science*, 14, 681-695. <https://doi.org/10.1007/s11625-018-0627-5>
- Robin, C. Y., & Poon, C. S. (2009). "Cultural shift towards sustainability in the construction industry of Hong Kong", *Journal of Environmental Management*, 90(11): 3616-3628. <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2009.06.017>
- Saner, R., Yiu, L., & Nguyen, M. (2020). "Monitoring the SDGs: Digital and social technologies to ensure citizen participation, inclusiveness, and transparency", *Development policy review*, 38(4): 483-500. <https://doi.org/10.1111/dpr.12433>
- Schaefer, R. T. (2012). *Sociology: A brief introduction*. McGraw-Hill Higher Education.
- Scopelliti, M., Molinario, E., Bonaiuto, F., Bonnes, M., Cicero, L., De Dominicis, S., Fornara, F., Admiraal, J., Beringer, A., Dedeurwaerdere, T., & Bonaiuto, M. (2018). "What makes you a 'hero' for nature? Socio-psychological profiling of leaders committed to nature and biodiversity protection across seven EU countries", *Journal of environmental planning and management*, 61(5-6): 970-993. <https://doi.org/10.1080/09640568.2017.1421526>
- Starr, F. (2013). *Corporate responsibility for cultural heritage: conservation, sustainable development, and corporate reputation* (Vol. 4). Routledge.
- Taylor, S. J. (2016). *A review of sustainable development principles: Centre for environmental studies*. South Africa: University of Pretoria.
- Vanclay, F. (2003). "International principles for social impact assessment", *Impact assessment and project appraisal*, 21(1): 5-12. <https://doi.org/10.3152/147154603781766491>
- Vivien, F. D. (2008). Sustainable development: An overview of economic proposals. *SAPI EN. S. Surveys and Perspectives Integrating Environment and Society*, (1,2). <http://journals.openedition.org/sapiens/227>
- Zhai, T., & Chang, Y. C. (2018). "Standing of environmental public-interest litigants in China: Evolution, obstacles and solutions", *Journal of Environmental Law*, 30(3): 369-397. <https://doi.org/10.1093/jel/eqy011>

© 2024 The Author(s). Published by Tissaphernes Archaeological Research Group, Tehran, Iran. Open Access.

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>), which permits non-commercial reuse, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited, and is not altered, transformed, or built upon in any way.

The ethical policy of Ancient Iranian Studies is based on the Committee on Publication Ethics (COPE) guidelines and complies with International Committee of Ancient Iranian Studies Editorial Board codes of conduct. Readers, authors, reviewers and editors should follow these ethical policies once working with Ancient Iranian Studies. The ethical policy of Ancient Iranian Studies is liable to determine which of the typical research papers or articles submitted to the journal should be published in the concerned issue. For information on this matter in publishing and ethical guidelines please visit www.publicationethics.org.